

TEMA

Patrimoni esportiu i cívic

Palma va perdre amb el Frontó Balear un patrimoni arquitectònic de gran valor, a canvi d'un bloc de pisos sense interès arquitectònic i de preus elevats. Malauradament, el joc de pilota no va poder trobar un espai equiparable que continués la tradició existent a Mallorca.

El primer Frontó Balear de Palma (1929)

Manel Garcia Gargallo *

El Frontó Balear fou un edifici situat al passeig Mallorca de Palma. Una construcció monumental, inaugurada l'1 de maig de 1935 amb 5.000 m² i tres plantes, pista de 60 m de llarg i 10 d'amplada. Fou la principal instal·lació per disputar partits de pilota a Mallorca, però també tingueren lloc altres esports com boxa i bàsquet, així com diver-

sos actes socials fins que l'edifici fou esbucacat el 1978.

Però no fou el primer edifici per jugar a pilota i tampoc el primer amb aquest nom: el 19 de març de 1929 s'inaugurava a Palma el primer Frontó Balear. No fou de nova construcció, sinó reconvertint una de les principals factories de Palma: la nau industrial de Can Maneu, que des del tancament el 1912 havia servit per a altres usos.

Així, en els antics tallers fou habilitat un frontó de 1.000 m² amb una pista de 50 m i 20 d'amplada.

Tenia capacitat per a 2.000 espectadors asseguts i 2.000 drets, distribuïts en dues grades laterals. L'impulsor del projecte era l'empresari Joan Ordinas.

Les vetllades tingueren lloc diumenge (menys la inauguració, en dimarts) amb tres partits: un jugat a mà i dos a pala, amb pelotaris locals. En una ocasió es gaudí de la modalitat de cistella, llavors desconeguda, per la qual vingueren juga-

dors peninsulars. En aquelles jornades destaquen els germans Jaume i Antoni Llabrés Morey, guanyadors de tots els partits; llavors Jaume Llabrés era considerat tot un sportman i el millor pelotari de Mallorca.

Només es jugaren cinc vetllades, fins al 28 d'abril de 1929. La instal·lació era deficient i es feien retocs constants, atès l'origen industrial, i

no s'assolí un factor clau: legalitzar les apostes, el que reduïa l'assistència de públic i precipitava el tancament definitiu. Des de llavors la prioritat fou aixecar un edifici nou, adequat per a un esport en ascens. Arribà sis anys després, amb el Frontó Balear recordat per tothom; que com veiem, no fou el primer.

* Doctor en història contemporània per la UB

TEMA

IA i educació

Els 'chatbots' educatius ofereixen beneficis a l'àmbit de l'educació, però també plantegen inconvenients i dubtes. I el més important: requereixen d'una bona programació per part dels humans, ja siguin docents o alumnes.

¿Son útiles los 'chatbots' en el aula?

Alexandra Lizana Carrió *

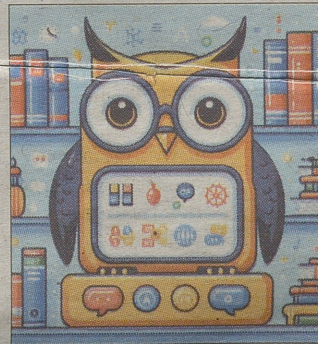
Los chatbots representan una herramienta favorable en el ámbito educativo, ya que pueden proporcionar una experiencia de aprendizaje interactiva y personalizada. Su capacidad para simular conversaciones humanas y ofrecer respuestas útiles a las consultas del alumnado, los convierte en una opción

atractiva, para mejorar la eficiencia y la efectividad de los procesos educativos.

Los chatbots son programas de software que utilizan técnicas de procesamiento del lenguaje natural, una base de conocimientos y reglas predefinidas para simular conversaciones humanas. En el ámbito educativo es importante diseñar a conciencia la configuración, siendo una herramienta complementaria a la interacción humana, para garantizar un aprendizaje

completo y significativo. Sin embargo, a pesar de los beneficios potenciales, es importante tener en cuenta que, los chatbots no pueden reemplazar por completo la interacción humana en la educación. Si bien pueden ser útiles, es fundamental mantener un equilibrio adecuado entre la tecnología y la participación humana para garantizar un aprendizaje integral y significativo.

Algunos de estos beneficios son el acceso instantáneo a la información, apoyo personalizado, práctica interactiva, retroalimentación inmediata, mejora de la motivación y alivio en la carga de trabajo en el profesorado. Los chatbots proporcionan respuestas automáti-

cas a preguntas comunes y repetitivas. También puede suponer una ayuda en momentos en los que no hay clases lectivas y el alumnado necesita respuestas a las tareas que

han estado realizando. Proporcionan diferentes escenarios de conversación, preguntas y respuestas, así como retroalimentación inmediata sobre contenido, e incluso supuestos casos prácticos.

En definitiva, gracias a la inteligencia artificial disponemos de los chatbots. Estos nos facilitan las tareas en diferentes contextos educativos, bien sea en el aula o fuera de la misma.

* Licenciada en Pedagogía y Doctora en Tecnología Educativa

TEMA

Periodisme i catalanisme

Aquesta obra és una aproximació al començament de la lluita reivindicativa de la identitat catalana a través del seu primer teòric Valentí Almirall, el qual va crear el primer diari en llengua catalana que va tenir una gran influència.

Recuperació de Valentí Almirall

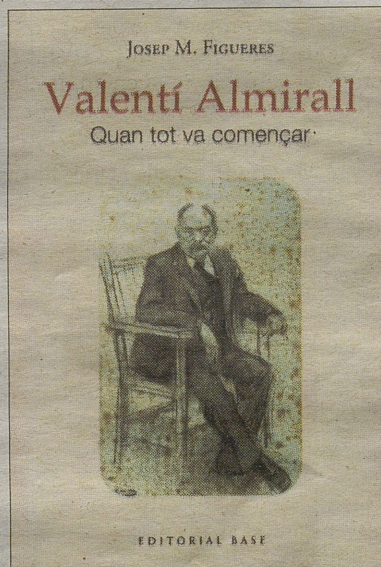
Josep M. Figueres *

La recent aparició del volum que aplega diversos estudis sobre Almirall -V. Almirall. Quan tot va començar (Base)- ens acosta un moment de la història contemporània quan la protesta davant la discriminació lingüística i cultural, l'espoli econòmic i la manca d'inversions públiques i la subjecció política amb un règim polític basat en la força -dictadura militar a la Res-

tauració- s'oposava a les tradicions de la Corona d'Aragó i la voluntat popular.

En aquest llibre es passa revista a la protesta davant aquesta situació amb el Memorial de Greuges (1885) com a primera formulació teòrica d'oposició a una situació que es fa pública i que surt al carrer amb la reivindicació de la llengua i amb la mobilització popular amb iniciatives concretes com la defensa del proteccionisme o la defensa de la catalanitat. Aquest clam s'articula amb el periodisme d'Almirall que sorprèn per la seva vigència en una

prosa viva i clara, llampant i allunyada de l'ampul·lositat del segle XIX. Antecedent del periodisme actual amb articulisme polític, reportatge viu de temes d'impacte com

l'erupció de l'Etna o cròniques de viatge que fa per tot Europa, especialment a Suïssa i allà on la curiositat el porta, com Andorra que és el primer periodista català que la visita. Tot plegat fa que tingui en les dues dècades del 1868 fins al 1887 o sigui des de la revolució de Setembre fins a la seva malaltia, un protagonisme clar.

Almirall té editats dos volums, de mil pàgines cada un. Esperem que el darrer pugui veure la llum i que al costat de nous estudis, com els del professor J. Pich, o el present, puguem disposar de la seva obra íntegra editada. Polític per vocació i periodista per necessitat i no material -era molt ric- i amb els seus articles bolcats a llibres fou testimoni d'un temps, i, sobretot, catalitzador d'un moviment que acabà, tot i que perdura... amb l'Espanya de xaranga i pandereta.

* Professor honorari UAB

Campus Obert

CUESTIONES DE ACTUALIDAD DESDE LA ÓPTICA DE EXPERTOS UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i Busquets

Antoni Vives Reus

Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)